

Pluriforme samenleving

1. Nederland als pluriforme samenleving

*Wat is cultuur?

cultuur	de gemeenschappelijke, aangeleerde en “vanzelfsprekende” kenmerken van een groep, die belangrijk gevonden worden en die verbindend werken. Binnen een cultuur zijn vooral de waarden en normen belangrijk
waarden	aangeleerde opvattingen, idealen over wat wenselijk en belangrijk is in en voor een samenleving en wat “bewaard” [beschermd] moet worden.
normen	de gedragsregels, die voortkomen uit één of meer waarden

*Cultuur en natuur [“*nurture – nature*” debat]

Het *nature-nurture*-debat is de discussie over de oorsprong van de eigenschappen van een individu. In deze discussie bestaan meerdere standpunten, die variëren tussen twee uitersten:

nature	alle eigenschappen van het individu zijn bepaald door [overgeërfd] genetisch materiaal: bijv. “aangeboren aanleg”,
nurture	alle eigenschappen van het individu zijn bepaald door opvoeding, vooral door de leefomgeving, dus “aangeleerd”.

*Cultuurkenmerken

Cultuurkenmerken zijn karakteristieke “eigenschappen” die bij een bepaalde cultuur horen, zoals taal, opvattingen, gedragsuitingen, bestuur, kennis, wetenschap, kunst, architectuur, religie sport, symbolen, tradities.

*Pluriform

In Nederland is sprake van een samenleving, waarin meerdere cultuurgroepen zijn te onderscheiden. Daarom is Nederland een “pluriforme samenleving”.

[pluri → afkomstig uit het Latijn = (±) veel (verschillen) of meervormig]

De aanduiding “pluriforme samenleving” is de politiek correcte aanduiding, omdat het woord multicultureel te veel gekoppeld wordt aan het verschil tussen autochtoon en allochtoon en dat wordt beschouwd als een “negatief” geladen onderscheid.

Een ander argument om het begrip pluriform te gebruiken is dat in de “eigen” Nederlandse cultuur onderscheid gemaakt kan worden tussen verschillende cultuurgroepen.

*Dominante cultuur, subcultuur en tegencultuur

dominante cultuur	de kenmerken van een cultuur die door de overgrote meerderheid van de mensen in de samenleving worden geaccepteerd als vanzelfsprekend
subcultuur	een groep <u>binnen</u> de dominante cultuur, die zich onderscheidt door een aantal afwijkende cultuurkenmerken, zonder “bedreigend” te zijn voor de dominante cultuur Bij een subcultuur zijn de normen van de eigen [sub]groep niet in strijd met de rechtsregels van de rechtsstaat
tegencultuur	een groep die zich op essentiële punten <u>verzet tegen</u> belangrijke cultuurkenmerken van de dominante cultuur en zelfs een bedreiging vormt voor de [groep met de] dominante cultuur Bij een tegencultuur zijn de normen in strijd met de rechtsregels van de rechtstaat

voorbeelden van tegencultuur:

- krakers
- antiglobalisten
- fundamentalistische moslimextremisten

Beargumenteer bij deze voorbeelden waaruit overtuigend blijkt dat deze groepen behoren tot een “tegencultuur”.
Dus zelf opzoeken!

*Veranderingen

Cultuur en cultuurkenmerken zijn niet statisch [= vaststaand, onveranderlijk], maar dynamisch: er is sprake van verandering. Die verandering is zichtbaar:

- door de tijd heen
- van gebied tot gebied
- per groep (in de bevolking)

2. Cultuuroverdracht   **het doel van socialisatie en sociale controle is → internalisatie**

***Socialisatie**

Aan “nieuwkomers” [kinderen / immigranten] wordt de cultuur [waarden, normen en andere cultuurkenmerken] aangeleerd en overgedragen.

socialisatie	Het proces van aanleren en overdragen van de cultuur van een samenleving.
socialiserende instituties	<p>allerlei instellingen en organisaties in een samenleving die allemaal collectieve, culturele gedragspatronen, waarden, normen en andere opvattingen overdragen.</p> <p>Voorbeelden van socialiserende instituties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gezin • school • werk / bedrijf • religieuze organisaties: kerk, synagoge, moskee • maatschappelijke organisaties en verenigingen • overheid • media • vriendenkring / “<i>peergroup</i>”
sociale controle	<p>de manier waarop mensen anderen stimuleren of dwingen zich aan de geldende normen te houden. Doel hiervan is om onmaatschappelijk of asociaal gedrag tegen te gaan / te voorkomen</p> <p>Dit gebeurt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het belonen van de naleving van regels • het straffen van het overtreden van regels <p>Wetten bevatten verplichtende regels, maar er zijn ook veel andere regels - al dan niet geschreven - die men naar eigen keuze accepteert of afwijst. Het afwijzen van zulke regels is vaak niet zonder gevolgen.</p>
internalisatie	het zich eigen maken [door aanleren] van waarden, normen, gedragingen en andere cultuuruitingen en die “automatisch” en als “vanzelfsprekend” toepassen, omdat men zich heeft met de cultuur van de groep identificeert [<i>vereenzelvigen</i>]
ik, wij en zij	<p>Het “ik” wordt door culturele identificatie onderdeel van “wij”.</p> <p>Die culturele identificatie verschilt per cultuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • westerse cultuur → individuele ontplooiing • Arabische en Afrikaanse cultuur → belang van de groep [collectivistisch]

3. Cultuurverschillen

***De één is de ander niet**

In Nederland is sprake van culturele verschillen: tussen allochtonen en autochtonen, maar ook is er sprake van een andere culturele diversiteit [verscheidenheid].

Als voorbeelden van culturele diversiteit worden genoemd en uitgewerkt

- Regio: onderscheid tussen stad en platteland
- Generatie: jong en oud ["generatiekloof"]
- Beroep: bedrijfsculturen
- Sekse: mannen en vrouwen [seksegerelateerde rolpatronen]
- Religie: christelijk, moslim of joods

Uit: Trouw

Máxima: Dé Nederlandse identiteit bestaat niet

Van onze verslaggever – 25 september 2007

Dé Nederlandse identiteit bestaat volgens prinses Máxima niet. „Nederland is te veelzijdig om in één cliché te vatten.” Ze zei dit gisteren bij de presentatie van 'Identificatie met Nederland', een rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) over de wijze waarop burgers zich met Nederland identificeren.

De prinses heeft de afgelopen jaren naar de identiteit van Nederland gezocht, maar die niet gevonden. „Volgens cijfers van de VN wonen 175 miljoen mensen in een land waar ze niet zijn geboren. Ik ben een van hen.” Máxima herinnerde aan de woorden van wijlen haar schoonvader prins Claus. „Op de vraag hoe het voelde om Nederlander te zijn, antwoordde hij: 'Ik weet het niet. Ik voel me wereldburger, Europeaan, Nederlander'. Die woorden ben ik nooit vergeten. Nederland is grote ramen met open gordijnen, maar ook hechten aan privacy. Nederland is één koekje bij de koffie, maar ook een enorme gastvrijheid en warmte.”

'Ter geruststelling' voegde ze eraan toe dat haar geboorteland Argentinië evenmin één identiteit kent.

Volgens de prinses denken de Nederlanders nog te veel in scheidlijnen. „Ook nieuwkomers doen dat. Soort bij soort. Maar Nederland is geen Artis.” PVV-leider Geert Wilders heeft de uitspraken gisteren tegenover 'RTL Nieuws' afgedaan als 'goedbedoelde politiek correcte prietpraat'.

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/1324033/2007/09/25/Maxima-De-Nederlandse-identiteit-bestaat-niet.dhtml>

4. Nederland is veranderd

In deze paragraaf worden veranderingen in de Nederlandse cultuur aangegeven aan de hand van een vergelijking: Nederland voor WO II en Nederland na WO II. Het gaat om “grote lijnen”.

*Nederland voor de Tweede Wereldoorlog

Kenmerken van de periode vóór WO II:

- sterke nadruk op gezagsverhoudingen
- nadruk op traditie
- groot verschil in welstand tussen sociaalmaatschappelijke groepen
“wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje”
- **verzuiling** van de samenleving [“hokjesgeest”]
De samenleving is strikt ingedeeld in vier, los van elkaar staande groepen, die alle eigen maatschappelijke organisaties hebben voor de eigen groep:
religieuze zuilen: **rooms-katholiek / protestants-christelijk**
pol./maatsch. zuilen: **socialisten / liberalen**
“eigen organisaties” als: kranten, omroep, vakbond, pol. Partij.
- het traditionele kerngezin staat centraal met bijbehorende seksegerelateerde rolpatronen:
vader kostwinner / moeder huisvrouw en de zorg voor kinderen
- opleidingskansen sterk gekoppeld aan maatschappelijke welstand
studeren is voor kinderen van de elite

*Nederland na de Tweede Wereldoorlog

Kenmerken van de periode na WO II:

- meer welvaart
- nadruk op vernieuwing
- **materialisme**
- door toename van onderwijskansen grotere **sociale mobiliteit**
- **individualisering**
- toename van de “mondigheid”
- **democratisering** in gezin, onderwijs en bedrijfsleven
- toename van de vrije tijd
- ontkerkelijking, **secularisatie** en **ontzuiling**
- **emancipatie** van vrouwen
- emancipatie van jongeren
- vrijere seksuele moraal
  - ruimere beschikbaarheid anticonceptiemiddelen [1963]
  - soepelere echtscheidingswet [1971]
  - tolerantere abortuswetgeving [1980]
  - erkenning homohuwelijk [2001]

5. Cultuurverschillen door migratie

In deze paragraaf wordt een historisch overzicht gegeven van nieuwkomers in Nederland. Ook wordt aangestipt waarom bepaalde groepen naar Nederland kwamen. De nadruk ligt op “nieuwkomers” in Nederland sinds de Tweede Wereldoorlog.

*Verschillende termen

ethniciteit een vorm van ‘identiteit’ → behorend tot een bepaalde bevolkingsgroep

etnische

minderheden groepen mensen die behoren tot volken die in een ander land wonen dan waar ze oorspronkelijk woonden [en naar verhouding vaker een lage maatschappelijke en culturele positie innemen]

allochtoon Begrip ‘allochtoon’ [(van)uit een ander gebied of land afkomstig]

↓

‘neutraal’ - iemand die zelf of waarvan één van de ouders niet in Nederland geboren is

‘negatief’ - door koppeling van het begrip aan “achterstand en problemen”

niet westerse

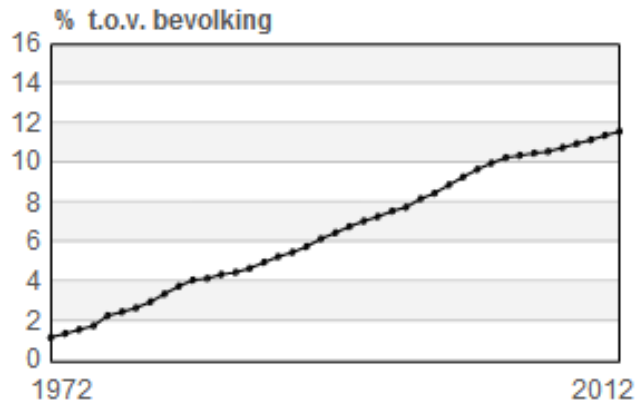
allochtonen afkomstig uit Afrika, Latijns-Amerika, Azië, Turkije, Oceanië

Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is.

*Bevolking naar herkomstverdeling CBS [21 oktober 2013]

autochtoon	13 236 494	79 %			
allochtoon					
westerse allochtonen	1 576 986	9 %			
niet-westerse allochtonen	1 966 095	12 %	↳		op totale bevolking
			Turkije	395 302	2,4 %
			Marokko	368 838	2,2 %
			Suriname	347 631	2,1 %
			voormalige Ned. Antillen + Aruba	145 499	0,9 %
			Overige niet-westerse allochtonen o.a.: Irak, Afghanistan, Iran, Somalië, Eritrea	708 825	4,2 %
Totaal	16 779 575				

Niet-westerse allochtonen

16^e eeuw	Religieuze vluchtelingen	uit Spanje en Portugal joden uit Frankrijk hugenoten
19^e eeuw	[seizoens]landarbeiders fabrieksarbeiders	uit Duitsland uit Duitsland
20^e eeuw	Voor WO II	vooral [voormalige] zeelieden
	**** Chinezen	
	**** Duitse Joden	
	Na WO II	
	**** mensen uit de overzeese gebiedsdelen /koloniën en politieke vluchtelingen	
	Nederlandse Indiërs	i.v.m. onafhankelijkheid Indonesië 1949
	Molukkers	idem
	Hongarije	n.a.v. opstand en Russische inval 1956
	Surinamers	i.v.m. onafhankelijkheid Suriname 1975
	Vietnamezen [bootvluchtelingen, i.v.m. het communistisch bewind]	na 1975
	Antillianen	vanaf jaren '90
	**** laag opgeleide arbeidsmigranten / goedkope arbeidskrachten	
	uit Europese landen [Spanje en Italië]	begin jaren '60
	uit Marokko en Turkije	eind jaren '60
	uit Midden en Oost-Europa [door uitbreiding EU]	vooral sinds 2007
	**** hoog opgeleide kenniswerkers uit [vooral] westerse landen	
	Een expatriate of afgekort expat is iemand die tijdelijk in een land verblijft met een andere cultuur dan die waarmee hij is opgegroeid. [vb. Japanners, Indiërs] Vaak doen mensen uit deze groep nauwelijks moeite om zich aan te passen / te integreren.	
	**** erkende vluchtelingen, asielzoekers, illegalen	
	Zie paragraaf 6 voor uitleg van de verschillen.	

Het toelatingsbeleid

*Het immigratiebeleid

De toelating van immigranten is geregeld in

- **internationale verdragen**

VN *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
*Vluchtelingenverdrag van Genève

EU *Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens
*Europese Richtlijnen [bijv. m.b.t. arbeidsmigranten]

- **Nederlandse wetgeving**

*Vreemdelingenwet [2000]

Deze wet regelt de toegang, toelating, toezicht en uitzetting van vreemdelingen.

De wet is vooral gericht op het tegengaan van de instroom en het verblijf in Nederland van economische “gelukzoekers”

De Europese Unie en Nederland hebben een **restrictief toelatingsbeleid**

In feite beperkt de toelating zich tot “nood” en “nut” [en soms “nabijheid”]

- nood vluchtelingen
- nut bep. categorieën arbeidsmigranten
- nabijheid uitzonderlijke, specifieke humanitaire redenen

Daarnaast is er een recht op

- **gezinshereniging en gezinsvorming**

*Wetten en verdragen

De internationale verdragen gaan vóór de Nederlandse regelgeving.

*Vreemdeling, vluchtelingen en asielzoekers [“definities”]

vreemdeling persoon die in Nederland is en die niet de Nederlandse nationaliteit bezit.
De meeste vreemdelingen die voor langere tijd in Nederland verblijven zijn EU-burgers.
Vluchtelingen en asielzoekers vormen een bijzondere categorievreemdelingen.

vluchteling persoon die uit het eigen land gevlucht is en stelt dat terugkeer naar het land van herkomst gevaar oplevert voor schending van zijn rechten.
Een vluchteling beschikt over een tijdelijke of permanente verblijfsvergunning.

VN-verdrag: “Iemand die gegronde reden heeft te vrezen voor vervolging wegens godsdienstige of politieke overtuiging of nationaliteit, dan wel wegens het behoren tot een bepaald ras of tot een bepaalde sociale groep”

asielzoeker [asiel = aanvraag tot verblijf]
persoon die claimt vluchteling te zijn maar het onderzoek daarna is nog niet afgerond. [In Nederland wordt dat onderzoek verricht door de IND.
IND = Immigratie en Naturalisatie Dienst

Een asielzoeker heeft nog geen tijdelijke of permanente verblijfsvergunning.
Bij asielverlening wordt altijd eerst een tijdelijke verblijfsvergunning voor 5 jaar afgegeven, daarna kan dat een permanente verblijfsvergunning worden.

*Dublin-verordening

De afspraak van Europese landen over in welke gevallen een bepaald EU-land verantwoordelijk is voor de behandeling van asielaanvragen.
In het algemeen is het eerste land in Europa waar de asielzoeker aankomt of doorreist verantwoordelijk voor de behandeling van de asielaanvraag.

*Procedure asielaanvraag volgens de Vreemdelingenwet [2000]

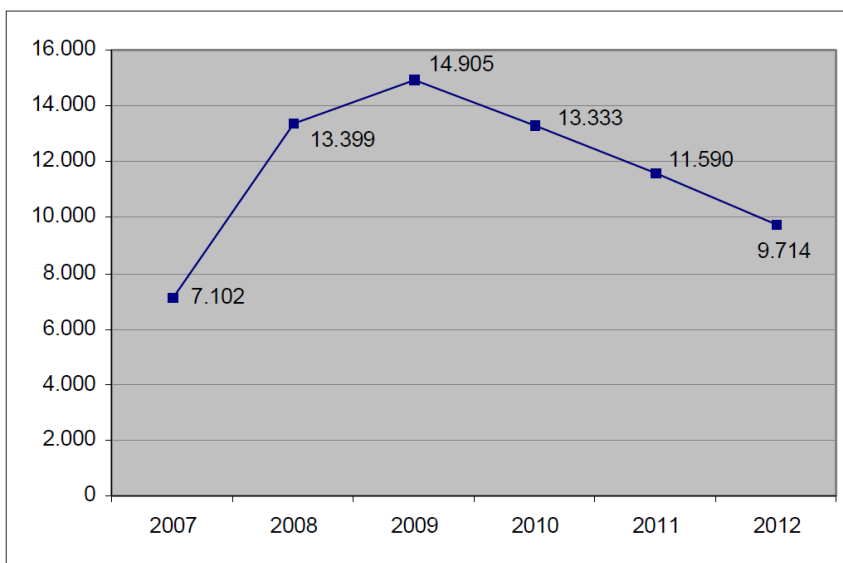
De procedure voor de aanvraag van asiel [verblijfsvergunning] omvat 5 stappen:

Stap 1	<p>de aanmelding en registratie na aankomst in Nederland</p> <p>De asielzoeker moet zich melden bij een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De asielzoeker gaat vervolgens naar de centrale ontvangstlocatie in Ter Apel verblijft daar maximaal 4 dagen. Daar verzorgt de Vreemdelingenpolitie de registratie en het identiteitsonderzoek. De GGD voert de verplichte tbc-controle uit.</p>
Stap 2	<p>de rust- en voorbereidingstermijn van minimaal 6 dagen tot maximaal 12 dagen</p> <p>Dit gebeurt in een proces opvanglocatie in buurt van het IND-kantoor dat de aanvraag gaat behandelen.</p> <p>Er is gelegenheid voor een medisch onderzoek door verpleegkundige of arts. [vaststellen van eventuele lichamelijke of geestelijke beperkingen, waarmee de IND rekening moet houden, bijv. doofheid, trauma] In deze periode wordt informatie gegeven over de asielprocedure. Er is gelegenheid om hulp te krijgen van een advocaat. De IND onderzoekt de documenten en stelt de identiteit vast.</p>
Stap 3	<p>de algemene asielprocedure [termijn: vier dagen]</p> <p>* dag één: het eerste gehoor Een IND-medewerker spreekt met de asielzoeker om de identiteit, nationaliteit en reisroute vast te stellen.</p> <p>* dag twee: gesprek met advocaat De asielzoeker kan het eerste gehoor met de advocaat bespreken en zich voorbereiden op het tweede [nader] gehoor.</p> <p>* dag drie: het nader gehoor De asielzoeker vertelt de IND-medewerker waarom hij is gevluht. De IND besluit op basis van deze informatie over het asielverzoek. VluchtelingenWerk is bij het nader gehoor aanwezig als daar aanleiding voor is en als de asielzoeker of zijn advocaat daarom gevraagd heeft.</p> <p>* dag vier: gesprek met advocaat De asielzoeker het nader gehoor met zijn advocaat. Eventueel kunnen zij verbeteringen en aanvullingen op het gehoor aan de IND doorgeven.</p> <p>* na dag vier: de beslissing De IND beslist of op de aanvraag in de algemene asielprocedure kan worden beslist, of dat de asielzoeker naar de verlengde asielprocedure gaat.</p>

Stap 4	<p>de verlengde asielprocedure [termijn: tot maximaal zes maanden]</p> <p>Als er na de vierde dag van de algemene asielprocedure door de IND nog geen beslissing kan worden genomen over de asielaanvraag, volgt de verlengde asielprocedure, omdat er meer onderzoek nodig is, bijvoorbeeld om vast te stellen welke nationaliteit de asielzoeker heeft. Soms is onderzoek in het thuisland van de asielzoeker nodig. De asielzoeker verblijft tijdens deze procedure in een asielzoekerscentrum [azc].</p>
Stap 5	<p>de beslissing</p> <p>verblijf toegestaan Als een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, dan wordt de asielzoeker gekoppeld aan een gemeente in de regio van het azc. Die gemeente moet zorgen voor geschikte woonruimte. De toegelaten asielzoeker blijft maximaal nog 12 weken op het azc om vervolgens de zelfstandige woonruimte te betrekken.</p> <p>verblijf afgewezen Als de asielzoeker geen verblijfsvergunning krijgt, mag hij maximaal nog 4 weken in het azc blijven om het vertrek uit Nederland voor te bereiden. De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ondersteunt de asielzoeker hierbij. Na 4 weken dient hij het land te verlaten.</p> <p>vertrek uit Nederland nog niet mogelijk? Soms is vertrek uit Nederland binnen 4 weken niet mogelijk. De uitgeprocedeerde asielzoeker heeft dan nog maximaal 12 weken recht op opvang op een vrijheidsbeperkende locatie (vbl). Op de vbl is de begeleiding van de bewoners gericht op terugkeer.</p>

*Overzicht van eerste asielaanvragen in Nederland

In 2012 bestond 74% van de asielaanvragen uit eerste aanvragen, 26% betrof dus een vervolgaanvraag.

Bron: Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/public/u4143/VLUCHTELINGEN%20IN%20GETALLEN%202013%20versie%20definitief.pdf>

*Arbeidsmigranten

Er zijn drie groepen arbeidsmigranten te onderscheiden.

I Werknemers met de nationaliteit van een land van de Europese Economische Ruimte (EER) mogen in Nederland werken.

De EER bestaat uit de landen van de Europese Unie, plus Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. Ook werknemers met de Zwitserse nationaliteit mogen in Nederland werken.

II Buitenlandse werknemers waarvoor een uitzondering geldt, mogen in Nederland werken.

Dit geldt o.a. voor internationale concernmedewerkers, hogere leidinggevenden, specialisten, artiesten, en musici sportcoaches, sporters, assistenten in opleiding, studenten.

III Economische migranten [“gelukzoekers”] van buiten de Europese Unie.

Deze groep komt niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

Veel van deze mensen hebben geen papieren en kunnen niet worden “teruggestuurd”.

Er is de afgelopen jaren veel maatschappelijke discussie over de instroom van arbeidsmigranten uit Midden en Oost-Europa. De instroom is sinds 2007 veel groter dan verwacht.

Vooraf de laagst opgeleide Nederlandse werknemers ondervinden nadelen van vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie [bouw en transportsector].

*Gezinsvorming en gezinshereniging

Vreemdelingen die in Nederland een partner of echtgenoot hebben, kunnen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van gezinshereniging of gezinsvorming.

Voorwaarden zijn:

I de partner in Nederland moet minstens het minimumloon als duurzaam inkomen hebben [1 juli 2013 → € 1.477,80 bruto excl. Vakantiegeld]

II de toe te laten vreemdeling moet in het land van herkomst geslaagd zijn voor het Nederlandse inburgeringsexamen.

gezinsvorming als de relatie of het huwelijk ontstaan is toen de partner of echtgenoot al in Nederland woonde.

[cijfers 2011: 7.800]

bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-19637-1531.html>

gezinshereniging als de relatie al bestond vóór dat de partner of echtgenoot zich in Nederland heeft gevestigd.

[cijfers 2011: 13.880]

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-19637-1531.html>

*Politieke visies

Voor streng toelatingsbeleid “rechtse partijen”: PVV, VVD, SGP

“midden”: CDA

Voor minder streng toelatingsbeleid “linkse partijen”: SP, GL, PvdA, ook CU

[meer ruimte voor humanitaire overwegingen in bijzondere gevallen]

***Gevolgen van de Vreemdelingenwet van 2000**

Groot politiek probleem: Wat te doen met het grote aantal asielzoekers, dat al voor de invoering van de nieuwe vreemdelingenwet (2000) in Nederland was en vervolgens op juridische gronden was uitgeprocedeerd en niet zou mogen blijven, omdat hun asiel- aanvraag uiteindelijk definitief was afgewezen?

Mogelijkheden: - regelgeving streng hanteren: → uitgeprocedeerd = Nederland verlaten
of
- “geest van barmhartigheid” [voorbeeld: het Generaal Pardon]

***Generaal Pardon [2007]**

In december 2006 besloot een meerderheid in de Tweede Kamer [SP, PvdA, GL, D66, CU en PvdD] tot een ‘generaal pardon’ om slepende alsnog asielprocedures weg te werken.

De regeling was alleen van toepassing op asielzoekers die zich vóór 1 april 2001 hadden gemeld bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) of Vreemdelingenpolitie en sindsdien onafgebroken in Nederland wonen.

Via deze weg kregen ruim 28.000 asielzoekers alsnog een verblijfsvergunning.

Amsterdam december 2013

“WE ZIJN HIER”

WHO WE ARE

We have applied for asylum in your country. Our claims have been rejected. Now we are called ‘illegals.’ But we prefer to call ourselves refugees. Wars, international conflicts and systematic violence have devastated our countries. So you understand why we don’t like being called illegals. We are refugees. And now we live on the streets. We barely have rights. We have no means of subsistence.

Bron: <http://wijzijnhier.org/>

Since the 3rd of December one part of We Are Here is located at the Vluchthaven, the former prison. Only the persons that were registered last April in the Vluchtkerk and were then reviewed bij Vluchtelingenwerk (the Refugee Council) are allowed to stay here for six months and work on their future. On december 1 the around 100 refugees that were excluded founded We Are Here Too. We started daily demonstrations for equal treatment. The support Team is working hard to find sleeping places in churches, theatres and clubs.

6. Botsende culturen en grondrechten

*Verschillende soorten samenlevingsmodellen

→ het model van integratie	gedeeltelijke aanpassing van bevolkingsgroepen aan de dominante cultuur met behoud van eigen cultuurkenmerken [= het model dat de Nederlandse overheid nastreeft]
→ het model van assimilatie	overnemen van de dominante cultuur en het verdwijnen van de eigen, oorspronkelijke cultuur.
→ het model van de 'meltingpot'	het versmelten van de afzonderlijke bevolkingsgroepen [er is nauwelijks sprake van een dominante cultuur waaraan nieuwkomers zich moeten aanpassen.]
→ het model van de 'salad bowl'	wederzijdse aanpassing van autochtone en allochtone groepen, die elk hun eigen culturele kenmerken (kunnen) behouden.
→ het model van segregatie	bevolkingsgroepen leven zowel ruimtelijk als sociaal gescheiden en (vaak) met bevoorrechte positietoewijzing aan leden van de dominante cultuur.
→ Nederland en de vier modellen	Elementen uit al de vier modellen komen voor in Nederland

*Gevolgen van multiculturalisering

De multiculturalisering van Nederland strekt zich uit over een langere tijd en verloopt moeizaam: er zijn problemen, die vanuit de vier invalshoeken van maatschappijleer benaderd kunnen worden:

***politiek-bestuurlijk** bestuur en regelgeving

*voorkomen van spanningen / van ongelijke kansen / van discriminatie

***sociaaleconomisch** werkgelegenheid/welvaart

*kansen op arbeidsmarkt, huisvesting

***sociaal-cultureel** waarden / normen en het omgaan van bevolkingsgroepen met elkaar

*botsende waarden en normen

*onderwijs [witte en zwarte scholen], volksgezondheid

***historisch-geografisch** / verleden en elders [veranderend-vergelijkend]

*'push & pull' factoren m.b.t. migratiemotieven door de tijd en per regio

***Culturele tegenstellingen → verschillen in etnisch-culturele achtergronden**

In een multiculturele samenleving kunnen spanningen ontstaan door verschillende etnisch-culturele achtergronden.

Die spanningen kunnen betrekking hebben op:

- Inrichting van het onderwijs
- Gezagsverhoudingen binnen het gezin met ondergeschikte rol voor vrouw en dochters
- De plaats van de religie in de samenleving: wel / geen verdraagzaamheid ten opzichte van andersdenkenden
- De vrijheid van meningsuiting mag er wel / niet beledigd worden
- De verhoudingen op de werkvloer
- Het aangaan van relaties wel of geen vrije partnerkeuze
  - opvattingen over het homohuwelijk
  - eerwraak

***Het kader van de wet**

De Nederlandse wetgeving geeft de kaders aan, waarbinnen sprake is van “vrijheid” en “grondrechten” [basisrechten m.b.t. persoonlijke “vrijheid”].

In laatste instantie bepaalt de rechter wat toelaatbaar of strafbaar is.

In de wet staat dat haat zaaien, oproepen tot geweld en smaad strafbaar zijn.

***Grondrechten in discussie: botsende grondrechten**

Belangrijke grondrechten [= fundamentele basisrechten] in Nederland zijn o.a.:

- verbod op discriminatie
- vrijheid van godsdienst
- vrijheid van meningsuiting

Het is de rechter die een afweging moet maken over welk grondrecht voorgaat en waar de grens van de persoonlijke vrijheid ligt.

Enkele voorbeelden:

- *heeft iemand het recht om een gewelddadige jihad te prediken door een beroep te doen op vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting?
Het botsende grondrecht is het recht op leven, vrijheid en veiligheid.
- Mag een ambtenaar van de burgerlijke stand om religieuze motieven weigeren om een homohuwelijk te voltrekken?
Hier staan vrijheid van godsdienst en het verbod op discriminatie tegenover elkaar.
- Mag een schoolbestuur van een streng-christelijke school een leraar “die uit de kast komt” ontslaan, omdat het zijn van praktiserend homofiel in strijd is met de subcultuur van de school?
Het bestuur beroept zich op de vrijheid van onderwijs, terwijl de leraar zich beroept op het discriminatieverbod en bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

7. Het belang van sociale cohesie

[→ hoe houdt de samenleving continuïteit en stabiliteit?]

*Veranderingen

Ten opzichte van vroeger zijn de verschillen in Nederland toegenomen.

Als voorbeelden van verklaringen noemen de auteurs van het boek:

- * toegenomen individualisering [vermindering van verzuiling]
- * immigratie van nieuwkomers

Het gevoel van verbondenheid in de samenleving zou daardoor kunnen verminderen.

En dat is niet goed voor de “kleefkracht” [= cohesie] tussen bevolkingsgroepen.

Het grote angstbeeld is “de tweedeling van de samenleving”.

Hoe kan in de Nederlandse samenleving “het gevoel van bij elkaar horen” in stand worden gehouden of [nog beter] worden versterkt?

*Sociale cohesie = “maatschappelijke kleefkracht”

het bijeenhouden van maatschappelijke groepen, die onderling sterk verschillen

vroeger		nu
vooral gesloten, homogene (= gelijksoortige) samenleving met nadruk op: - verzuiling *vernieuwing tegengaan		vooral open, heterogene (=multiculturele) samenleving met nadruk op: - individualisme - mondiale oriëntatie *vernieuwing bevorderen

*Bindingen

In het boek worden vier soorten bindingen [soorten van verbondenheid] aangestipt:

- **Affectieve bindingen**
Het “gevoel” om ergens bij te horen, er deel van uit te maken
- **Economische bindingen**
De deelname aan de welvaart en werkgelegenheid
- **Cognitieve bindingen**
Hoe is het met de toegang tot kennis + deelname aan onderwijs [geschiedenis / maatschappijkennis!]
- **Politieke bindingen**
Hoe is het de deelname aan besluitvorming en bestuur?

Volgens de auteurs van het boek hebben globalisering en Europeanisering een negatief effect op de sociale cohesie.

Zoek op wat beide begrippen inhouden en in hoeverre die negatieve effecten zichtbaar zijn.

***Bevordering van de sociale bindingen**

Op twee manieren kan die sociale binding bevorderd worden:

- Het benadrukken van gemeenschappelijke waarden en normen (= communitarisme)
- Het benadrukken van de rechtsstaat als verbindend element

→ Gemeenschappelijke waarden (= communitarisme)

Nadruk leggen op het bevorderen van hechte banden tussen mensen, zodat er naast een besef van rechten ook een bewustwording van “verantwoordelijkheid nemen” en “betrokkenheid” en “actief meedoen” ontstaat.

→ Steunberen

De steunberen zijn ‘krachten’ die dat uiteenvallen door te weinig sociale cohesie moeten tegengaan.

Een samenleving heeft ‘steunberen’ nodig om te kunnen omgaan met de vele, tegengestelde groepsbelangen en religieuze verschillen, zonder dat er sociale wanorde ontstaat die leidt tot uiteenvallen van de samenleving.

***Het belangrijkste uitgangspunt**

Het belangrijkste uitgangspunt in Nederland is het bestaan en beschermen van de democratische rechtsstaat met grondwettelijke rechten, zoals:

- vrijheid van meningsuiting,
- vrijheid van godsdienst,
- gelijkheid van man en vrouw,
- geen discriminatie m.b.t. o.a. sekse, seksuele geaardheid, ras

Belangrijke steunpilaren (= “steunberen”) daarbij zijn het accepteren van:

- legaliteitsbeginsel
- onafhankelijke rechtspraak als middel om conflicten op te lossen
- bereidheid tot tolerantie (= verdraagzaamheid)
- onafhankelijke wetenschapsbeoefening
- geen gebruik van geweld (→ geweldsmonopolie bij de overheid!)

[boek van socioloog Kees Schuyt: ‘Steunberen van de samenleving’, 2008]